

Asia: VN/2401/2026

Ehdotus kansallisiksi mediakasvatuslinjauksiksi

1. Johdanto

Mahdolliset kommentit ja huomiot johdannosta:

Luonnos asettaa mediakasvatuksen osaksi demokratiaa, kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnallista luottamusta. Määrittelyt mediakasvatuksesta ja medialukutaidosta sekä median laaja ymmärrys, mukaan lukien digitaaliset teknologiat ja myös tekoälysovelluksiin liittyvä vuorovaikutus, ovat selkeitä ja käyttökelpoisia.

Johdannon linjaa tukisi, jos linjauksissa tunnistetaan nimenomaisesti myös toimivan ja turvallisen digitaalisen infrastruktuurin merkitys mediakasvatuksen edellytyksenä. Samalla toimeenpanossa on tärkeää täsmentää rooleja niin, että sisällölliset velvoitteet kohdistuvat sisältö- ja palvelutoimijoihin sekä toimivaltaisiin viranomaisiin, eikä niitä tulkita siirrettäväksi verkko- tai infrastruktuuritasolle.

2. Mediakasvatuksen nykytila

Mahdolliset kommentit ja huomiot mediakasvatuksen nykytilasta:

Täydennysehdotuksena nykytilaan voisi lisätä arjen digiturvallisuuden näkökulmaa: erityisesti verkossa tapahtuvat erilaiset huijaukset heikentävät luottamusta digipalveluihin ja vaikeuttavat kansalaisten kykyä toimia turvallisesti mediaympäristössä.

Lisäksi aikuisten mediataidot ja elinikäinen oppiminen on hyvä pitää vahvasti esillä, koska luonnoksessa mediataitoja tarkastellaan läpi elämänkaaren ja aikuiskoulutuksen rooli tunnistetaan.

3. Visio

Mahdolliset kommentit ja huomiot visiosta:

Visio on selkeä ja kannatettava: mediakasvatus on yhdenvertaista, ajantasaista ja kestävää sekä keskeinen osa kokonaisturvallisuutta, demokratian vahvistamista ja yhteiskunnallisen luottamuksen rakentamista.

FiCom ehdottaa, että vision yhteyteen tuodaan nimenomaisesti myös luottamus digitaalisiin palveluihin sekä yksityisyyden suoja ja luottamuksellinen viestintä osana laajempaa luottamuksen rakentumista. Samalla on tärkeää korostaa, että turvallinen mediaympäristö rakentuu ensisijaisesti osaamisesta sekä palvelu- ja alustaympäristön vastuista – ei verkon tasolle vietävistä sisällön kontrollikeinoista.

4. Tavoitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot tavoitteista:

Tavoitteiden toimeenpanoa ja arjen vaikuttavuutta konkretisoisi, jos toimenpiteissä nostetaan näkyvämmiin esiin digiturvallisen mediankäytön perustaidot (esim. turvallinen tunnistautuminen eri palveluihin ja kyberriskien tunnistaminen arjessa).

5. Toimenpiteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimenpiteistä:

FiCom pitää tärkeänä, että myöhemmin laadittavassa toimeenpanosuunnitelmassa täsmennetään vastuunjako käytännön tasolla.

Tavoitteiden kannalta keskeistä on, että sisältö- ja palvelutoimijoiden sekä alustojen rooli turvallisen mediaympäristön kehittämisessä on selkeä, viranomaisilla on ohjaus- ja seurantavastuu, ja infrastruktuuri-toimijoiden tehtävä painottuu yhteyksien ja palveluiden tietoturvaan sekä häiriönsietoon ilman, että sisältövelvoitteita tulkitaan siirrettäväksi verkon tasolle.

6. Toimeenpano ja seuranta

Mahdolliset kommentit ja huomiot toimeenpanosta ja seurannasta:

Luonnoksessa toimeenpano jaetaan julkisen sektorin, yksityisten toimijoiden ja kolmannen sektorin kesken ja todetaan, että valtionhallinnon tarkempi toimeenpanosuunnitelma julkaistaan myöhemmin vuonna 2026.

FiCom pitää tärkeänä, että jatkotyössä määritellään selkeästi vastuut, rahoitus ja aikataulu sekä seurannan mittarit.

7. Liitteet

Mahdolliset kommentit ja huomiot liitteistä:

Liitteet tukevat kokonaisuutta hyvin ja konkretisoivat sekä toteutuksen että rahoituksen kehitystä ja valmisteluprosessia. Erytisen hyödyllistä on, että liitteissä tunnistetaan laajasti mediaympäristön muutoksen ajureita ja uusia teknologioita (yleistasolla).

Täydennysehdotuksena FiCom pitää harkinnan arvoisena kuvata ikäryhmittäisiä vähimmäistavoitteita/osaamiskuvausta (riittävän yleisellä tasolla), jotta yhdenvertaisuus ja alueellinen kattavuus vahvistuvat ja erityisryhmät tulevat johdonmukaisesti huomioiduiksi.

8. Yleiset kommentit linjausluonnoksesta

Yleiset kommentit kokonaisuudesta:

Linjausluonnos on ajantasainen, laaja ja rakenteeltaan selkeä. Vahvuutena on kytkentä kokonaisturvallisuuteen ja luottamuksen rakentamiseen sekä se, että tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat yhteisen suunnan toimijoille. FiCom pitää myönteisenä, että linjauksissa tunnistetaan myös disinformaatio ja muut mediaympäristön ilmiöt osana toimijuuden vahvistamista ja osaamisen kehittämistä.

FiCom korostaa, että toimeenpanossa keinojen tulee olla vaikuttavia mutta perusoikeusmyönteisiä: mediaympäristön haasteisiin ei tule vastata ratkaisulla, jotka heikentävät kansalaisten yksityisyyttä tai siirtävät sisältövastuuta infratasolle.

9. Muita mahdollisia terveisiä valmistelijoille

Muita mahdollisia terveisiä:

FiCom kiittää perusteellisesta valmistelusta. Toimeenpanoa tukisi selkeä, ajantasainen ja keskitetty materiaalikokonaisuus sekä yhtenäiset raportointi- ja seurantakäytännöt.

FiCom osallistuu mielellään jatkotyöhön erityisesti digiturvallisen mediankäytön, huijausten torjunnan ja luottamusta vahvistavien käytäntöjen edistämisessä.

Hälinen Janne
FiCom ry